

RUNDSKRIV

fra

RIKSADVOKATEN

R. 2591/86

Del II – nr. 2/1986.

Oslo, 8. oktober 1986.

229

*Statsadvokaten i
Politimesteren i*

STRAFFUTMÅLING OG REGELENDRINGER I VEGTRAFIKKSAKER

1. Dette rundskriv er et tillegg til rundskriv av 30. januar 1984 (Del II – nr. 2/1984) om straffhåndheving i trafikksaker. En del nye regler fra 1. oktober 1986 gir foranledning til nye direktiver og anbefalinger om påtalemyndighetens straffutmålingspraksis og enkelte andre forhold ved håndhevingen av reglene for vegtrafikken.

Innledningsvis understrekes at håndheving av straffebud som retter seg mot lovovertridelser i trafikken, er et viktig ledd i arbeidet for å hindre skader og dødsulykker.

2. Fra 1. oktober 1986 utvides adgangen til å avgjøre vegtrafikkovertridelser med forenklet forelegg. Samtidig heves bøtesatsene for forenklet forelegg betraktelig. Det vises til forskrift av 29. august 1986 om forenklet forelegg i vegtrafikksaker, inntatt i Norsk Lovtidend Avd. I s. 690 flg.

De nye regler medfører skjerping av de strafferettslige reaksjoner i trafikksaker med forenklet forelegg. Dette må få følger for reaksjonsnivået også i trafikksaker som avgjøres med bot ved ordinært forelegg eller ved dom.

3. Bøtenivået i reglene for forenklet forelegg må legges til grunn når en overtridelse som går inn under ordningen, av en eller annen grunn avgjøres med bot på annen måte, se f.eks. Rt. 1975 s. 59 og 1981 s. 1214. Dette bøtenivå bør også være veiledende når en overtridelse faller utenfor ordningen med forenklet forelegg, men i straffverdighet kan likestilles med overtridelser som omfattes av ordningen. Det kan gjelde f.eks. kjøring for nær forankjørende.

4. Bruk av forenklet forelegg vil gjelde normalovertridelser. Således fastslår forskriften om forenklet forelegg § 4 nr. 3 at slikt forelegg ikke kan utferdiges når forholdet «vil føre til betydelig høyere straff

ved vanlig straffeprosessuell forfølgning». En slik forfølgning vil kunne lede til en høyere bot eller til domstolsbehandling med påstand om betinget dom eller ubetinget fengselsstraff, eventuelt i kombinasjon med bot, jfr. strl. § 52 nr. 3 og § 26 a.

Den nylig vedtatte heving av bøtesatsene ved forenklet forelegg må føre til en tilsvarende, merkbar heving av nivået på bøter i de mer alvorlige sakene som ikke omfattes av ordningen. I den nedre del av dette overtredelsesområde bør boten inntil videre og vanligvis være kr 2 000,—. Deretter bør det i passende intervaller nyttes stigende normalbeløp opp til kr 5 000,—. Ved særlig skjerpene omstendigheter bør boten kunne settes vesentlig høyere. Trafikkovertrедelser vil ofte ha preg av masseovertrедelser, hvor det kan være grunn til å ha et standardnivå på bøkene, jfr. også Straffelovkommisjonens delutredning I 1983 s. 178.

De mest graverende trafikkforseelser må som før bringes for retten med påstand om betinget dom, fortrinnsvis i form av straffullbyrdelsesutsettelse, og ubetinget fengselsstraff. En påstand om betinget dom bør normalt ledsages av en påstand om en høy bot. Boten bør ikke være lavere enn om saken var blitt avgjort gjennom vedtakelse av forelegg. Også en ubetinget fengselsstraff bør overveies kombinert med en bot. Derved vil den pønale virkning av reaksjonen kunne styrkes.

5. For så vidt gjelder kjøring med lav promille, vises til retningslinjene i rundskriv av 30. januar 1984 pkt. III. 2. Det er grunn til å merke seg Høyesteretts dom i Rt. 1986 s. 660. Flertallet tolker i denne dom vegtrafikklovens § 31 annet ledd slik at det ikke er adgang til å sette straffen under 21 dager ved særdeles formildende omstendigheter. Som kjent førte lovendringen av 12. april 1985 til at bestemmelsen etter ordlyden åpnet for en slik adgang. Reaksjonsalternativet ved særdeles formildende omstendigheter er som hittil betinget dom, eventuelt kombinert med bot, eller bot alene.

6. Ved kgl. resolusjon av 21. mars 1986 er fastsatt ny forskrift om kjørende og gående trafikk (Trafikkregler) med hjemmel i vegtrafikkloven av 18. juni 1965 §§ 2, 4, 6 og 11. De nye trafikkregler trådte i kraft 1. oktober 1986. Enkelte regler er endret i forhold til de gamle trafikkregler, mens andre er sløyfet eller forenklet. De fleste sentrale regler er imidlertid gjentatt i den nye og kortere forskrift.

De påtalemessige virkninger av dette er begrenset. Et par forhold nevnes særskilt nedenfor.

En rekke forbud og påbud i forskrifter om «Trafikkregler» er i det vesentlige konkretiseringer av den alminnelige grunnregel for trafikk i vegtrafikklovens § 3. Noen slike forbud er nå opphevet for å forenkle

regelverket og/eller fordi noe absolutt forbud ikke er nødvendig døgnet rundt. Dette gjelder f.eks. de tidligere forbud mot dobbeltparkering og parkering som ikke gir plass for møtende trafikk. Men kravene til hensynsfullhet og tilpasning til annen trafikk etter vegtrafikklovens § 3 gjelder hele tiden. Det blir en oppgave for påtalemyndigheten å håndheve dette skjønnsmessige krav etter at de konkrete forbud er bortfalt.

I de nye Trafikkregler § 13 nr. 1 bestemmes følgende:

«Kjørende må kunne stanse på den vegstrekning som den kjørende har oversikt over, og foran enhver påregnelig hindring.»

Dette er et mer realistisk krav enn den tidligere regel i § 22 nr. 1 annet ledd om å kunne stanse på en tredjedel av den fri vegstrekning. Den nye regel bør håndheves relativt aktivt. Etterlevelse av denne regel kan spare mange påkjøringer og er også viktig for førerens egen sikkerhet i trafikken.

Georg Fr. Rieber-Mohn